

OBSAH

První část

1. KAPITOLA 15

ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA PLATEBNÍHO STYKU 15

Úvod 15

1.1. PRÁVNÍ VÝCHODISKA PRO REALIZACI PLATEBNÍHO STYKU 16

1.1.1. Obchodní banka a její úloha 16

1.1.2. Česká národní banka 17

1.2. PRÁVNÍ ÚPRAVA PLATEBNÍHO STYKU 18

Základní právní předpisy 18

1.2.1. Zákon o platebním styku 18

1.2.2. Zákon o bankách 19

1.2.3. Obchodní zákoník 20

1.2.4. Zákon směnečný a šekový 21

1.2.5. Zákon o finančním arbitrovi 21

1.2.6. Vyhláška ČNB, kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování (dále jen vyhláška o platebním styku) 22

1.2.7. Všeobecné obchodní podmínky České národní banky 22

1.2.8. Další předpisy 23

1.3. ČLENĚNÍ FOREM PLATEBNÍHO STYKU 24

1.3.1. Pojem platební styk 24

1.3.2. Formy platebního styku 24

2. KAPITOLA

BĚŽNÝ ÚČET – ZÁKLADNA PLATEBNÍHO STYKU 27

Úvod 27

2.1. DOKUMENTACE KE ZŘÍZENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU 28

2.1.1. Klient a klientská dokumentace 28

2.1.2. Klientská dokumentace ke zřízení běžného účtu 30

2.1.3. Podpisový vzor k účtu 44

2.1. SMLOUVA O ZŘÍZENÍ A VEDENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU 47

2.2.1. Náležitosti smlouvy 47

2.2.2. Změny údajů ve smlouvě a podpisových vzorech 48

2.2.3. Úmrtí majitele účtu jako zvláštní situace 51

2.3. ZRUŠENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU 54

2.3.1. Zrušení běžného účtu z podnětu majitele účtu 55

2.3.2. Zrušení běžného účtu z podnětu banky 56

2.3.3. Zrušení běžného účtu likvidací právnické osoby 57

2.3.4. Zrušení běžného účtu z důvodu prohlášení konkurzu 58

2.1. HLEDISKA VEDENÍ ÚČTŮ 59

2.4.1. Účetní hledisko 59

2.4.2. Daňové hledisko 60

2.4.3. Hledisko identifikace 63

2.4.4. Hledisko pojištění vkladů 66

Druhá část

3. KAPITOLA	70
NEDOKUMENTÁRNÍ INSTRUMENTY PLATEBNÍHO STYKU	70
Úvod.....	70
3.1. VYBRANÉ POJMY PLATEBNÍHO STYKU	70
3.1.1. Převádějící instituce.....	71
3.1.2. Příkazce a příjemce.....	71
3.1.3. Převod.....	71
3.1.4. Přeshraniční převod.....	72
3.1.5. Příkaz k převodu.....	72
3.1.6. Den účinnosti příkazu k převodu.....	73
3.1.7. Informační povinnosti převádějící instituce.....	73
3.1.8. Bankovní pracovní den.....	75
3.2. NÁSTROJE PLATEBNÍHO STYKU	75
3.2.1. Příkaz k úhradě.....	76
3.2.2. Příkaz k inkasu.....	82
3.2.3. Hromadný příkaz k úhradě/inkasu.....	83
3.2.4. Trvalý příkaz k úhradě/inkasu.....	84
3.2.5. Platební příkaz pro zahraniční platební styk (Payment Order).....	84
3.3. ŠEKY	89
3.3.1. Šekové zákony a instituty.....	89
3.3.2. Náležitosti šeků.....	90
3.3.3. Druhy šeků.....	91
3.3.4. Operace prováděné se šeky.....	95
3.3.6. Způsoby inkasa šeku.....	97
3.3.6. Užívání šeků v praxi.....	97
3.3.7. Používání šeků v České republice.....	98
3.3.8. Ostatní ustanovení o šeku.....	100
3.4. DALŠÍ SLUŽBY BEZHOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU	101
3.4.1. Rezervování prostředků.....	101
3.4.2. Blokování prostředků.....	102
3.4.3. Expresní převody.....	102
3.4.4. Částečné úhrady.....	102
3.4.5. Přednostní platby.....	103
3.4.6. Vedení kartotéky plateb před lhůtou splatnosti (tzv. K1).....	103
3.4.7. Vedení kartotéky plateb po lhůtě splatnosti (tzv. K2).....	103
3.4.8. Poštovní poukázky.....	104
4. KAPITOLA	109
DOKUMENTÁRNÍ PLATEBNÍ STYK	109
Úvod.....	109
4.1. PŘÍPRAVA A PRŮBĚH KONTRAKTŮ	110
4.2. DOKUMENTY POUŽÍVANÉ PŘI DOKUMENTÁRNÍCH PLATBÁCH	112
4.2.1. Základní členění a charakteristika dokumentů.....	113
4.2.2. Základní popis dokumentů.....	115
4.3. DODACÍ PODMÍNKY	121
4.3.1. Předpisy upravující dodací podmínky.....	122
4.3.2. Použití INCOTERMS 2000.....	123
4.3.3. Přehled dodacích podmínek dle INCOTERMS 2000.....	124
4.4. DOKUMENTÁRNÍ INKASO	128
4.4.1. Legislativní úprava dokumentárních inkas.....	129
4.4.2. Druhy inkas.....	132
4.4.3. Zpracování dokumentárního resp. směněčného inkasa.....	135

4.5 DOKUMENTÁRNÍ AKREDITIV.....	138
4.5.1 Legislativní úprava dokumentárních akreditiv.....	138
4.5.2 Druhy dokumentárních akreditiv.....	144
4.5.3 Zpracování dokumentárního akreditivu.....	152
4.6 SMĚNKY.....	159
4.6.1 Legislativní úprava směnečné praxe.....	160
4.6.2 Druhy směnek.....	164
4.6 BANKOVNÍ ZÁRUKY.....	170
4.7.1 Legislativní úprava bankovních záruk.....	171
4.7.2 Druhy bankovních záruk.....	173
4.7.3 Zpracování bankovních záruk.....	176
5. KAPITOLA	
PLATEBNÍ STYK A FINANCOVÁNÍ OBCHODU.....	181
ÚVOD.....	181
Legislativní úprava podpory exportu v rámci financování obchodu.....	182
Podpora exportu.....	182
5.1 FINANCOVÁNÍ DOKUMENTÁRNÍHO INKASA.....	183
Účastníci financování dokumentárního inkasa.....	184
Výhody financování dokumentárního inkasa.....	184
5.2 FINANCOVÁNÍ DOKUMENTÁRNÍHO AKREDITIVU.....	184
Účastníci financování dokumentárního akreditivu.....	185
Výhody financování dokumentárního akreditivu.....	185
5.3 ESKONT SMĚNEK.....	185
Předpisy upravující oblast eskontu směnek.....	186
Účastníci eskontní operace.....	186
Využití a výhody eskontu směnek.....	186
Průběh eskontní operace.....	186
5.4 FORFAITING 188.....	188
Předpisy upravující oblast forfaitingu.....	188
Účastníci forfaitové operace.....	188
Použití forfaitingu.....	189
Výhody forfaitingu.....	189
Nevýhody forfaitingu.....	189
Členění forfaitingu z hlediska realizace odkupu.....	190
5.4 FACTORING 193.....	193
Předpisy upravující oblast factoringu.....	193
Účastníci factoringové operace.....	194
Členění factoringu.....	194
Použití factoringu.....	195
Výhody factoringu.....	196
5.5 EXPORTNÍ ODBĚRATELSKÝ ÚVĚR.....	197
Předpisy upravující odběratelské úvěry.....	197
Účastníci operace realizované na bázi exportního odběratelského úvěru (Buyer's Credit).....	197
Použití exportního odběratelského úvěru.....	198
Výhody exportního odběratelského úvěru.....	198
5.6 EXPORTNÍ ÚVĚROVÁ LINKA.....	199
Předpisy upravující úvěrové linky.....	199
Účastníci operace realizované na bázi úvěrové linky (Credit Line nebo "Tailor Made" Credit Line).....	199
Použití úvěrové linky.....	199
Výhody úvěrové linky.....	200

Třetí část

6. KAPITOLA	
HOTOVOSTNÍ PLATEBNÍ STYK V ČR.....	205
Úvod.....	205
6.1 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA HOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU	206
6.2 ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA.....	207
6.2.1 Legislativní úprava.....	207
6.2.2 ČNB a evropské měnové instituce.....	209
6.3 ČR A EURO 210	
6.4 PENĚŽNÍ OBĚH V ČR	211

7. KAPITOLA	
PENÍZE V ČR.....	213

Úvod.....	213
7.1 MINCE V ČR	214
7.1.1 Přehled platných mincí ČR.....	214
7.1.2 Stupně zachovalosti mincí	214
7.1.3 Ražba mincí.....	215
7.2 BANKOVKY V ČR.....	216
7.2.1 Přehled platných bankovek ČR.....	216
7.2.2 Stupně zachovalosti bankovek	217
7.2.3 Tisk bankovek.....	218
7.3 OCHRANNÉ PRVKY BANKOVEK.....	220
7.3.1 Ochranné prvky.....	220
7.3.2 České bankovky a jejich ochranné prvky	223
7.3.3 Eurobankovky a jejich ochranné prvky.....	227
7.3.4 Přehled eurobankovek a jejich srovnání s českými bankovkami.....	228
7.4 PRAVIDLA PRO NAKLÁDÁNÍ S HOTOVOSTÍ.....	231
7.4.1 Legislativní úprava.....	231
7.4.2 Realizace pravidla o podmínkách reprodukci bankovek a mincí	232
7.4.3 Realizace pravidla o poskytování náhrad za bankovky a mince	232
7.4.4 Padělky	234
7.4.5 Dotace a odvody hotovosti	236

Čtvrtá část

9. KAPITOLA	
VÝZNAM A FUNKCE MEZIBANKOVNÍHO	
PLATEBNÍHO STYKU V ČESKÉ REPUBLICE	253

Úvod.....	253
9.1. PŘEDPOKLADY VYTVOŘENÍ PLATEBNÍHO SYSTÉMU	254
9.1.1. Právní východiška	254
9.1.2. Platební systém.....	254
9.2. HISTORIE VZNIKU ZÚČTOVACÍHO CENTRA ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY 258	
9.3. PŘEDPOKLADY FUNKOVÁNÍ PLATEBNÍHO SYSTÉMU CERTIS.....	259
9.3.1. Zásady mezibankovního platebního styku.....	260
9.3.2. Základní předpoklad fungování systému	260
9.4. BANKOVNÍ SPOJENÍ V TUZEMSKÉM PLATEBNÍM STYKU.....	263
9.4.1. Struktura bankovního spojení	263
9.4.2. Struktura čísla účtu v systému ABO.....	265

10. KAPITOLA	
ZÚČTOVÁNÍ.....	267

Úvod	267
10.1. TUZEMSKÝ MEZIBANKOVNÍ PŁATEBNÍ STYK.....	267
10.1.1. <i>Lhůty pro zpracování platebních příkazů</i>	268
10.1.2. <i>Oprava bankou chybně natypovaných položek – tzv. opravné zúčtování</i> ..	272
10.2. POPIS A PRŮBĚH ZŮČTOVACÍCH TRANSAKCÍ V RÁMCI ZŮČTOVACÍHO CENTRA ČNB.....	276
10.3. POPIS PRŮBĚHU ZŮČTOVACÍCH TRANSAKCÍ V ZAHRANIČNÍM PŁATEBNÍM STYKU.....	280
10.3.1. <i>Podmínky pro zřízení a vedení nostro účtu</i>	280
10.3.2. <i>Valuta zpracování</i>	282
10.3.3. <i>Lhůty zúčtování platby</i>	283
10.3.4. <i>Reklamační a opravné zúčtování</i>	283
11. KAPITOLA	
S.W.I.F.T.	285
ÚVOD	285
11.1. S.W.I.F.T. – SPOLEČNOST PRO CELOSVĚTOVOU MEZIBANKOVNÍ FINANČNÍ TELEKOMUNIKACI	286
11.1.1. <i>Přednosti telekomunikační sítě S.W.I.F.T.</i>	286
11.1.2. <i>Rozvoj a přínosy swiftové sítě</i>	286
11.1.3. <i>SWIFT a Česká republika</i>	292
11.2. SWIFTOVA ZPRÁVA.....	293
11.2.1. <i>Členění swiftových zpráv</i>	293
11.2.2. <i>Obsah swiftové zprávy</i>	294
11.2.3. <i>Swiftové adresy</i>	295
11.3. POUŽITÍ SWIFTOVĚ ZPRÁVY V PŁATEBNÍM STYKU.....	296
Pátá část	
12. KAPITOLA	
BANKOVNÍ TAJEMSTVÍ	299
ÚVOD.....	299
12.1. OBSAH POJMU BANKOVNÍ TAJEMSTVÍ.....	300
12.2. POVINNOST BANKY PODAT INFORMACE.....	301
12.3. POVINNOST BANKY SPOJENÁ S VÝKONEM ROZHODNUTÍ PŘIKÁZÁNÍM PŮHLEDÁVKY Z ÚČTU KLIENTA	305
12.4. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ O PŘÍJEMCI OMYLEM POUKÁZANÉ ÚHRADY.....	306
Šestá část	
13. KAPITOLA	
PŁATEBNÍ STYK V EVROPSKÉ UNII.....	311
ÚVOD	311
13.1. POLITICKO-HOSPODÁŘSKÁ VÝCHODISKA VNÍKU HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE	312
13.2. PRÁVNÍ VÝCHODISKA PŁATEBNÍHO STYKU.....	315
13.2.1. <i>Směrnice č. 97/5/ES</i>	316
13.2.2. <i>Směrnice č. 98/26/ES</i>	319
13.2.3. <i>Nářízení 2560/2001/ES</i>	319
13.3. REALIZACE PŁATEBNÍHO STYKU V ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE.....	320
13.3.1. <i>Hlavní možnosti zúčtování přeshraničních převodů v EUR</i>	320
13.3.2. <i>IBAN a BIC – podstatné náležitosti přeshraničního platebního příkazu</i>	321
13.3.3. <i>Systém korespondenčních vztahů</i>	323
13.3.4. <i>Systém TARGET</i>	324
13.3.5. <i>Evropský clearingový systém (ECS) – EURO 1</i>	325

13.3.6. Další zúčtovací systémy.....	326
13.4. JEDNOTNÝ EUROVÝ PĚTEBNÍ PROSTOR	328
14. KAPITOLA.....	331
MIMOSOUDNÍ UROVNÁNÍ SPORŮ	
VE VYBRANÝCH OBLASTECH BANKOVNÍ ČINNOSTI	331
Úvod.....	331
14.1. ČESKÁ REPUBLIKA PŘED VSTUPEM DO EVROPSKÉ UNIE	332
14.2. ZKUŠENOSTI ZE ZAHRANIČÍ – VELKÁ BRITÁNIE	333
14.3. PŘEDMĚT ÚPRAVY.....	337
14.4. ŘÍZENÍ PŘED ARBITREM.....	338
14.5. OSTATNÍ ÚKONY FINANČNÍHO ARBITRA	340
14.6. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRACE	341
Klíč ke cvičením.....	345
Literatura	363
Seznam příloh	331